

EIROPAS SAVIENĪBA

EIROPAS PARLAMENTS

PADOME

Briselē, 2026. gada 23. septembrī
(OR. en)

2025/0380(COD)

PE-CONS 47/26

CLIMA 354
ENV 820
ENER 443
TRANS 453
COMPET 843
ECOFIN 900
CODEC 1310

LEĢISLATĪVIE AKTI UN CITI DOKUMENTI

Temats: EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES LĒMUMS, ar ko groza Lēmumu (ES) 2015/1814 attiecībā uz tirgus stabilitātes rezerves izmantošanu ēku, autotransporta un papildu sektoros

**EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES
LĒMUMS (ES) 2026/...**

(... gada ...),

**ar ko groza Lēmumu (ES) 2015/1814
attiecībā uz tirgus stabilitātes rezerves izmantošanu ēku,
autotransporta un papildu sektoros**

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 192. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu¹,

pēc apspriešanās ar Reģionu komiteju,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru²,

¹ OV C, C/2026/1968, 28.4.2026., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/1968/oj>.

² Eiropas Parlamenta 2026. gada 15. septembra nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta) un Padomes ... lēmums.

tā kā:

- (1) Parīzes nolīgums, kas pieņemts 2015. gada 12. decembrī saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējo konvenciju par klimata pārmaiņām ("Parīzes nolīgums")³, stājās spēkā 2016. gada 4. novembrī. Parīzes nolīguma Puses ir vienojušās ierobežot globālo vidējās temperatūras pieaugumu krietni zem 2 °C atzīmes salīdzinājumā ar pirmsindustriālā laikmeta līmeni un tiekties temperatūras kāpumu iegrožot līdz 1,5 °C salīdzinājumā ar pirmsindustriālā laikmeta līmeni.
- (2) Eiropadomes 2019. gada 12. decembra secinājumos ir apstiprināts mērķis līdz 2050. gadam panākt klimatneitrālu Savienību saskaņā ar Parīzes nolīguma mērķiem.

³ OV L 282, 19.10.2016., 4. lpp.

- (3) Ar Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu (ES) 2015/1814⁴ tika izveidota tirgus stabilitātes rezerve, kas mazina piedāvājuma un pieprasījuma nelīdzsvarotības risku, kas saistīts ar tās emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas darbības sākumu ēku, autotransporta un papildu sektoros, kura tika ieviesta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2023/959⁵, kā arī lai padarītu šo sistēmu noturīgāku pret tirgus satricinājumiem.
- (4) Analīzes, kas veiktas par tirgus stabilitātes rezerves paredzamo darbību, ņemot vērā jaunāko informāciju, liecina, ka mērķorientēti grozījumi dažos parametros palīdzētu uzlabot tirgus prognozējamību un stabilizētu cenu svārstību jaunās emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas darbības pirmajos gados.

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums (ES) 2015/1814 (2015. gada 6. oktobris) par Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas tirgus stabilitātes rezerves izveidi un darbību un ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK (OV L 264, 9.10.2015., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2015/1814/oj>).

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2023/959 (2023. gada 10. maijs), ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK, ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Savienībā, un Lēmumu (ES) 2015/1814 par Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas tirgus stabilitātes rezerves izveidi un darbību (OV L 130, 16.5.2023., 134. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/959/oj>).

- (5) Lai sasniegtu Savienības klimata mērķrādītājus, ievērojamas publiskās un privātās investīcijas Savienības un dalībvalstu līmenī būs jāatvēlē klimata un enerģētikas pārkārtošanas pasākumiem ēku un autotransporta sektoros, turklāt tiek prognozēts, ka līdz 2030. gadam radīsies vēl papildu vajadzības pēc zaļajām investīcijām. Emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas ieviešana ēku, autotransporta un papildu sektoros būtu jāpapildina ar atbilstošiem valstu pasākumiem. Tas ļautu mājāsaimniecībām un transporta lietotājiem efektīvi reaģēt un pāriet uz tīrām siltumapgādes un autotransporta alternatīvām. Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2003/87/EK⁶ 30.d panta 6. punktu dalībvalstīm izsoļu ieņēmumi, kas gūti no emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas ēku, autotransporta un papildu sektoros, būtu jāizmanto esošajā emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā noteiktajiem ar klimatu un enerģētiku saistītajiem mērķiem, prioritāti piešķirot darbībām, kas var palīdzēt risināt sociālos aspektus emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā ēku, autotransporta un papildu sektoros, vai pasākumiem, kas īpaši vērsti uz minēto sektoru problēmu risināšanu, tostarp, lai veiktu valsts ieguldījumu sociālā klimata plāna aplēstajās kopējās izmaksās saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2023/955⁷ 15. pantu.

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/87/EK (2003. gada 13. oktobris), ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Savienībā un groza Padomes Direktīvu 96/61/EK (OV L 275, 25.10.2003., 32. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2003/87/oj>).

⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/955 (2023. gada 10. maijs), ar ko izveido Sociālo klimata fondu un groza Regulu (ES) 2021/1060 (OV L 130, 16.5.2023., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/955/oj>).

- (6) Lai palielinātu tirgus ilgtermiņa prognozējamību, kvotām, kas tirgus stabilitātes rezervē ieskaitītas par ēku, autotransporta un papildu sektoriem un kuras nebūs atbrīvotas, būtu jāpaliek spēkā pēc 2030. gada 31. decembra.
- (7) Ja aprītē esošo kvotu kopskaits sasniegtu līmeni, kas ir mazāks par 260 miljoniem kvotu, pakāpeniskāka un reaģētspējīgāka kvotu atbrīvošana ļautu vēl vairāk uzlabot tirgus stabilitāti un paredzamību tirgus dalībniekiem. Tāpēc kvotu atbrīvošanas mehānismam būtu jāņem vērā starpība starp aprītē esošo kvotu kopskaitu un zemāko robežvērtību.
- (8) Lai vēl vairāk uzlabotu spēju reaģēt uz nepamatotām cenu svārstībām un palielinātu tirgus prognozējamību, būtu rūpīgi jāstiprina mehānisms cenu stabilitātes uzlabošanai pirmajos trijos emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas darbības gados ēku, autotransporta un papildu sektoros. Tas varētu ietvert lielāka kvotu apjoma atbrīvošanu tirgū bez kavēšanās. Ja minēto mehānismu piemēro divreiz vienā un tajā pašā 12 mēnešu periodā, papildu kvotu atbrīvošanai būtu jānotiek divreiz.

- (9) Emisijas kvotu tirdzniecības sistēma ēku, autotransporta un papildu sektoros un dalībvalstu pasākumi šajos sektoros ir savstarpēji pastiprinoši. Pakāpeniska un vienmērīga minētās jaunās emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas darbības sākšana palīdz laikus īstenot dalībvalstu pasākumus virzībā uz Savienības 2030. gada klimata mērķrādītāja sasniegšanu, nodrošinot sociāli taisnīgu pārkārtošanos un izvairoties no pārmērīgas cenu ietekmes uz mazaizsargātām mājstaimniecībām un transporta lietotājiem. Tāpēc ar mērķi nodrošināt gan vides integritāti, gan sociālo taisnīgumu Komisija savā ziņojumā Eiropas Parlamentam un Padomei par jaunās emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas īstenošanu saistībā ar Direktīvas 2003/87/EK 30.i pantā paredzēto pārskatīšanu attiecīgā gadījumā iekļaus padziļinātu novērtējumu par minētās direktīvas 30.h pantā paredzētajiem cenu stabilitātes mehānismiem un par tirgus stabilitātes rezerves noteikumu piemērošanu ēku, autotransporta un papildu sektoros saskaņā ar Lēmumu (ES) 2015/1814. Pārskatīšanā jo īpaši būtu jāizvērtē, kā darbojas pasākums pārmērīga cenu pieauguma gadījumā, kura mērķis ir palielināt iedzīvotāju pārliecību par to, ka oglekļa cena minētās jaunās emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas darbības pirmajos gados nepārsniegs Direktīvas 2003/87/EK 30.h pantā noteikto līmeni, kā arī tas, vai minētais pasākums būtu jāturpina pēc 2029. gada.

(10) Ņemot vērā to, ka šā lēmuma mērķi, proti, stiprināt emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas tirgus stabilitātes rezervi ēku, autotransporta un papildu sektoros, jo īpaši uzlabojot minētās sistēmas spēju reaģēt un palielinot tirgus stabilitāti, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet šīs darbības mēroga un iedarbības dēļ minēto mērķi var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā lēmumā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai.

(11) Tādēļ Lēmums (ES) 2015/1814 būtu attiecīgi jāgroza,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO LĒMUMU.

1. pants
Grozījumi Lēmumā (ES) 2015/1814

Lēmumu (ES) 2015/1814 groza šādi:

1) lēmuma 1.a pantu groza šādi:

- a) panta 3. punkta otro teikumu svīturo;
- b) panta 4. punktu aizstāj ar šādu:

“4. Direktīvas 2003/87/EK IVa nodaļas aptverto, aprītē esošo kvotu kopskaitu katrā gadā Komisija publicē līdz nākamā gada 1. jūnijam atsevišķi no to kvotu kopskaita, kuras ir aprītē saskaņā ar šā lēmuma 1. panta 4. punktu. To kvotu kopskaits, kas konkrētā gadā ir aprītē saskaņā ar šo pantu, ir to minētās nodaļas aptverto kvotu kumulatīvais skaits, kuras piešķirtas, atskaitot minētās nodaļas aptverto verificēto emisiju kumulatīvo daudzumu tonnās periodā no 2028. gada 1. janvāra līdz tā paša konkrētā gada 31. decembrim un visas minētās nodaļas aptvertās kvotas, kas anulētas saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 12. panta 4. punktu. Pirmā publiskošana tiek veikta līdz 2028. gada 1. jūnijam.”;

- c) panta 5. punktam pievieno šādu daļu:

“Katrā attiecīgajā gadā, ja aprītē esošo kvotu kopskaits ir robežās no 210 miljoniem līdz 260 miljoniem, no rezerves atbrīvo papildu kvotas. Papildu skaitu aprēķina, no 100 miljoniem atņemot divkāršu starpības lielumu starp aprītē esošo kvotu kopskaitu un 210 miljoniem. Minēto papildu skaitu pieskaita kvotu daudzumam, kas dalībvalstīm jāizsola saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 10. panta 2. punktu, sākot no attiecīgā gada 1. septembra.”;

- d) panta 7. punktu aizstāj ar šādu:

“7. Kvotu apjomus, kas jāatbrīvo no rezerves saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 30.h pantu, pieskaita minētās direktīvas IVa nodaļas aptverto kvotu daudzumam, kas dalībvalstīm jāizsola saskaņā ar minētās direktīvas 30.d pantu. Ja kvotas tiek atbrīvotas no rezerves saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 30.h panta 2. punktu, no rezerves atbrīvojamajam daudzumam pieskaita vēl 20 miljonus kvotu. No rezerves atbrīvojamos kvotu apjomus vienmērīgi sadala triju mēnešu periodā, kas sākas ne vēlāk ka divus mēnešus pēc dienas, kad nosacījumi atbilstoši publikācijai minētajā sakarā *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* ir izpildīti, ievērojot Direktīvas 2003/87/EK 30.h panta 8. punktu.”;

2) lēmuma 3. pantam pievieno šādu daļu:

“Attiecībā uz šā lēmuma 1.a pantu pārskatīšanā, kas minēta šā panta pirmajā daļā, ņem vērā atlikušo kvotu skaitu, ievērojot gan vides integritāti, gan sociālo taisnīgumu.”.

2. pants

Stāšanās spēkā

Šis lēmums stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

...

*Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētāja*

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs / priekšsēdētāja*